model kartonowy ♦ 1 : 150

MODELIK

Rok VI (XIII) Nr 11/02 ISSN 1428-3840

Neogotycki kościół
z XIII/XIX wieku
w Szczecinie-Dąbiu

SERIA: ZABYTKI ARCHITEKTURY POMORZA ZACHODNIEGO

Neogotycki kościół z XIII/XIX wieku w Szczecinie-Dąbiu

Dąbie, dzisiejsza dzielnica Szczecina, było niegdyś samodzielnym miastem. W 1945 r. Niemcy nie chcąc dopuścić wojsk radzieckich do Szczecina, zorganizowali na tzw. przedmościu Dąbia niezwykle silną obronę. Walki rozpoczęły się 14 marca i brały w nich udział również obok Armii Radzieckiej wojska polskie: 2 Dywizja Artylerii i 1 Samodzielna Brygada Moździerzy. Po stronie Niemców walczyły wojska SS, oddziały zmotoryzowane i piechota morska. Rozpoczęte 14 marca natarcie na Dąbie trwało bez przerwy do 20 marca. Walki toczyły się nawet w nocy, osiągając niezwykle krwawy i zacięty charakter. Piechota, artyleria i czołgi metr po metrze wypierały nieprzyjaciela z jego umocnień burząc i zdobywając dom po domu. Centrum Dąbia zostało dosłownie zmiecione z powierzchni ziemi. Ocalało jedynie nieco starej zabudowy przy obecnych ul. Dziennikarskiej, Oficerskiej i Lekarskiej. Ogólny stan zniszczeń sięgał powyżej 75%.

Dąbie było polskie. Po 411 latach protestantyzmu, dnia 12 VIII 1945r., z poważnie uszkodzoną wieżą i murami, miejscowy kościół ponownie został przejęty przez katolików jako kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP.

Dąbie wcielono do Szczecina jako jego nową dzielnicę. Centrum zostało po usunięciu gruzów zabudowane "socjalistycznymi" blokami mieszkalnymi i pawilonami handlowymi. Kościół jest dziś jedynym ocalałym zabytkiem.

Pisane wzmianki o Dąbiu sięgają 1121r. kiedy to zlokalizowany tu gród obronny został zniszczony w czasie walk Pomorzan z Polską Bolesława Krzywoustego. Na gruzach dawnego osiedla założono w 1176r. wieś, którą książę pomorski Warcisław podarował w 1182r klasztorowi w Kołbaczu. W 1249r. przy wsi (prawnie należącej do cystersów kołbackich), z woli księcia Bamima I, założono osadę miejską. W 1268r. rozpoczęto budowę kościoła.

Przełomem dla kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim był rok 1534, kiedy to 13 grudnia na sejmie w Trzebiatowie , książęta pomorscy przeszli formalnie na protestantyzm. Dąbie dzieliło burzliwe losy Pomorza. Płonęło w latach 1540 i 1592. Do 1627r. było okupowane przez wojska cesarskie. W 1635 zostało obsadzone przez wojska szwedzkie. W 1652 zajęły je wojska cesarskie, a w 1660 znowu zostało oddane Szwedom, którzy w 1677 ustąpili przed Brandenburczykami, by wrócić tu w 1679. W roku 1713, w czasie wojny północnej, stacjonowali tu Rosjanie, a w 1719 zajęli je Prusacy. W 1806 miasto zostało zajęte przez Francuzów, a w 1813 znów przez wojska pruskie i rosyjskie. W 1870 podczas wojny francusko-pruskiej znajdował się tu obóz dla 10 tysięcy francuskich jeńców wojennych, w czasie I wojny światowej dla 20 tysięcy Rosjan, Francuzów, Anglików i Turków, a w czasach II wojny Dąbie było miejscem lokalizacji wielu obozów pracy niewolniczej.

W roku 1863 zapalił się od pioruna i spłonął dawny średniowieczny kościół gotycki. Na jego fundamentach zbudowano nowy w stylu neogotyckim. Ze średniowiecza pozostał jedynie mur obwodowy nawy głównej oraz parter wieży. Wygląd zmieniło wnętrze kościoła, sklepienia i filary, a przede wszystkim kościół otrzymał nową wieżę, która do dziś wyróżnia się na tle panoramy Dąbia. W obecnym stanie kościół w Dąbiu jest trójnawową, sześcioprzęsłową halą z czworokątną wieżą, wybudowany z cegły ceramicznej. Długi na 50 m, szeroki na 20 i z wysoką na 75,5 m wieżą niepodzielnie góruje nad prawobrzeżem Szczecina.

UWAGI OGÓLNE

Zaproponowany do wykonania model jest modelem średniotrudnym do wykonania. Przy zachowaniu dokładności w wycinaniu części i właściwej kolejności ich montażu (w zasadzie zgodnie z numeracją), praca nad budową modelu nie powinna jednak stwarzać problemów.

Do klejenia należy używać dobrych, wodoodpornych klejów. Zalecam kleje nitrocelulozowe np. Hermol czy Minutex.

Linie zagięć lekko należy wstępnie natłoczyć (naciąć) czubkiem tępego noża lub ostrzem nożyczek.

DODATKOWE OZNACZENIA

*	-nakleić na tekturę o grubości 1 mm
✂	-wyciąć lub przeciąć
L; P	-część lewa; prawa

OPIS BUDOWY MODELU

Budowę modelu rozpoczynamy od przygotowania podstawy. W tym celu cz. **1** naklejamy na tekturę i dokładnie wycinamy. Prostokątny otwór w podstawie bardzo ułatwi montaż dalszych części.

Cz. **2** – podstawę wieży, po dokładnym wycięciu otworów okiennych i nacięciu linii zagięć modelujemy i przed przyklejeniem do podstawy, wyposażamy w (przyklejamy od wewnętrznej strony) wykonane wcześniej okna cz. **5, 5a, 5b** i portale wejściowe cz.**3, 3a, 3b, 3c, 3d** oraz cz. **4, 4a, 4b**. Sposób wykonania portali i okien ilustruje **rys. 1**. Zasadą jest, że na część oznaczoną numerem podstawowym, naklejamy w kolejności alfabetycznej oznaczeń, kolejne części wykonywanego elementu, odpowiednio wcześniej pogrubione i wycięte. Identyczną techniką należy wykonywać wszystkie pozostałe okna i drzwi. Cz. **6** – wzmocnienie podstawy wieży, po pogrubieniu tekturą wklejamy pomiędzy ściany cz.2 przy górnych jej krawędziach. Strzałka wskazuje kierunek frontu wieży. W następnej kolejności z cz. **7** do **18** wykonujemy nawę główną. Przypory nawy głównej tj. cz. **19, 20, 21** po wycięciu, wyprofilowaniu i sklejeniu mocujemy w oznaczonych miejscach do ścian nawy i podstawy. Przypory wykańczamy odpowiednio częściami oznaczonymi indeksami **a**. Podczas montażu parapetów okien cz. **22a, b, c** należy zwrócić uwagę, aby umieścić je przy odpowiednich oknach według oznaczeń na rysunkach. Postępując analogicznie jak dotychczas montujemy z cz.**25** do **29a** prezbiterium i z cz. **30** do **38** kapliczki boczne (należy zwrócić uwagę na części oznaczone indeksami **L** i **P** i odpowiednio je pogrupować). Elementy dachów kapliczek przygotowujemy zaginając wzdłuż linii końca „dachówek" (aby uzyskać okap). Następnie sklejamy je odpowiednio ze sobą i całość montujemy w odpowiednim miejscu za pomocą zakładek. Podobnie postępujemy przy montażu pozostałych powierzchni dachowych. Drugą kondygnację wieży wieńczymy elementem przygotowanym z cz. **45** pogrubionej tekturą i **45a** (bez pogrubienia) przyklejonej do tejże tektury z drugiej strony. Natomiast wieńcząc kondygnację dzwonową należy tak cz. **81**jak i **82** pogrubić tekturą. Szczególną uwagę należy zwrócić na to, aby wymiary elementów zmontowanych z części typu **46 - 48, 52 - 58, 83 - 86** nie przekraczały dopuszczalnych wartości. Ze względów praktycznych (łatwo o uszkodzenie) elementy takie jak **46b, 48f, 60, 93 – 96** proponuję zamontować w ostatniej fazie budowy modelu.

MODELIK 11/02 ISSN 1428-3840

Kościół w Szczecinie -Dąbiu Wydanie I

Opracowanie modelu: **Ryszard Adamczewski**

Fotografia na okładce: **Stanisław Strzelczyk**

Redakcja numeru: **Janusz Oleś**

Druk: **Drukarnia "DB" - Szczecin**

Wydawca:

Wydawnictwo „MODELIK" - Janusz Oleś

Gryfino; ul. Szczecińska 10

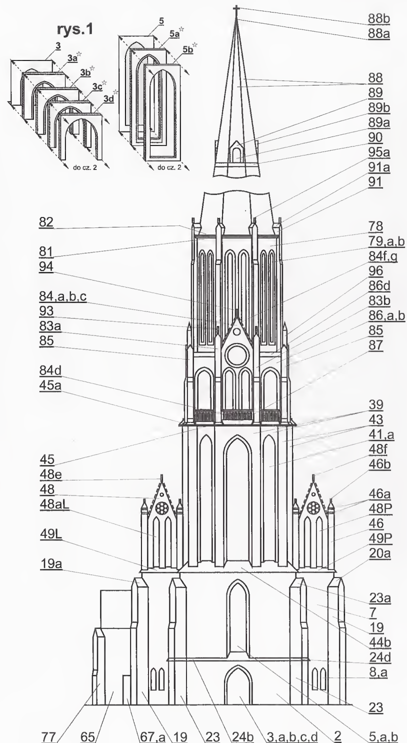
Korespondencja:

74-100 Gryfino; skr. poczt.125

tel./fax: (091) 40-45-299

e-mail: biuro@modelik.pl

Zapraszamy do internetu: www.modelik.pl

61a 61 73 74,a,b 21 17,a,b 18,a,b 40,a,b,c 41,a 45a
45
44c
28
23a
23
26,a,b
29
26c
25 26d 30P 19 72 69 71a 65 66,a,b 66c 77 76 16,a,b,c 22c 22b 22a 19 4,a,b,c 24c

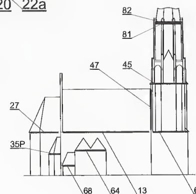
41,a 43 46 50P 63 63b 63a
61
61a
45a
28
23a
29a
26,a,b
36aL
36L
5,a,b
29
24d
26c
25
26d
23 2 24a 19 12,a,b 22a 9 20 22b 10,a,b,c 22c 11,a,b 22b 20 31,a,b 37 30L

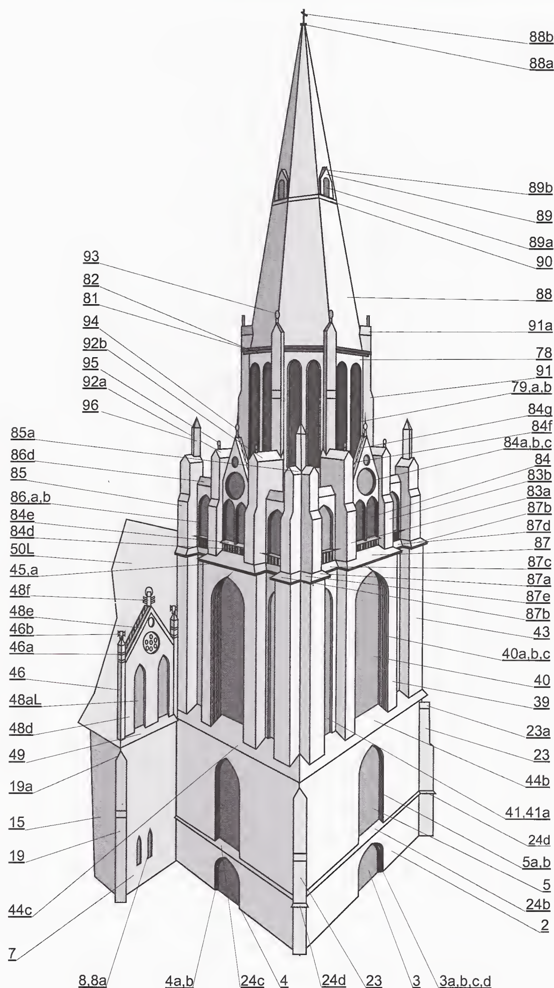
52a-d 52e,f 60 59 63a 63 13 50L 47 42,a 45a

51
54
53a-d
56
55a-d
58
57a-d
61
61b
61c
28
19
36bP
36aP
36P
26a,b
26
26c
25
28

45
39
43
23a
44c
48cL
46
23
2
18,a,b 19 4,a,b 19a
17,a,b 22b 20 22a
21 74,a,b 75 73
65 77 66,a,b 66c

26c 28 26d 30P 37 33 31,a,b 70,a 71,a 69 72a 72

88b
88a
89b
89
89a
90
88
91a
78
91
79,a,b
84g
84f
84a,b,c
84
83b
83a
87b
87d
87
87c
87a
87e
87b
43
40a,b,c
40
39
23a
23
44b
41,41a
24d
5a,b
5
24b
2
93
82
81
94
92b
95
92a
96
85a
86d
85
86,a,b
84e
84d
50L
45,a
48f
48e
46b
46a
46
48aL
48d
49
19a
15
19
44c
7
8,8a
4a,b
24c
4
24d
23
3
3a,b,c,d

58 57 56 55 54 53 51 52 51 53 54 55 56 57 58

46 46 47 46 46

13☆

11b☆ 9

17b 15

2 2 2

5b ☆

73

75

64☆

35P☆

35L☆

39a

43 43 43 43 43 43 43 43

39

6☆

26b☆

25 25 25 25 25

8a☆

7 7

8a 8a

8

20 20 20 20

10

37 37 37 28

30L

29 29 25 29 29

28 37 37 37

30P

19

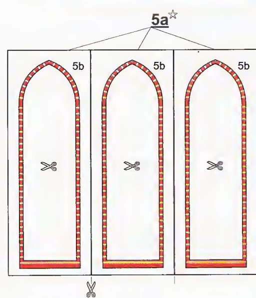
16

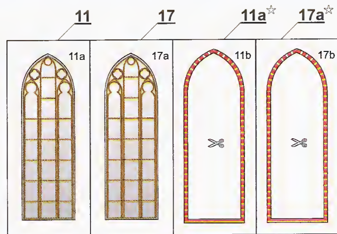
21 21

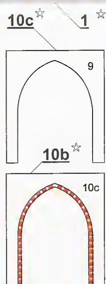
69

65

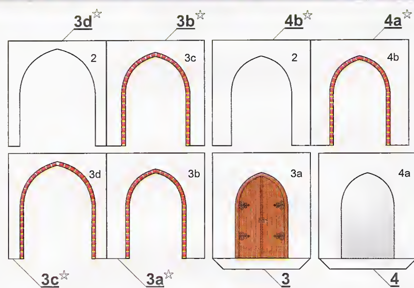
77 77 77

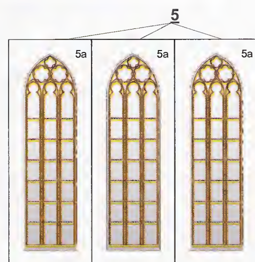

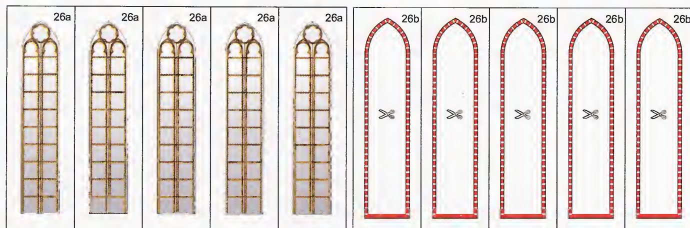

20 20 19
10
23
2
3
4
23
16
20 20 19

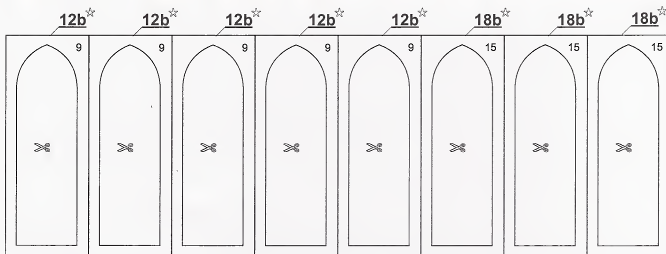

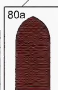

26 26 26 26 26 26a☆ 26a☆ 26a☆ 26a☆ 26a☆

80

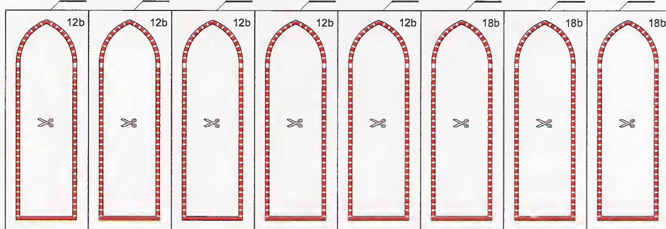

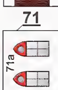

12a☆ 12a☆ 12a☆ 12a☆ 12a☆ 18a☆ 18a☆ 18a☆

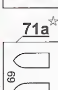

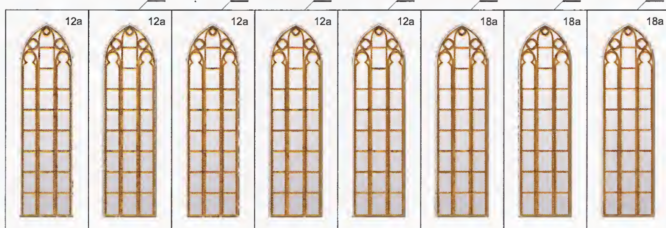
71

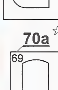
71a☆

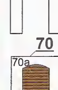
12 12 12 12 18 18 18

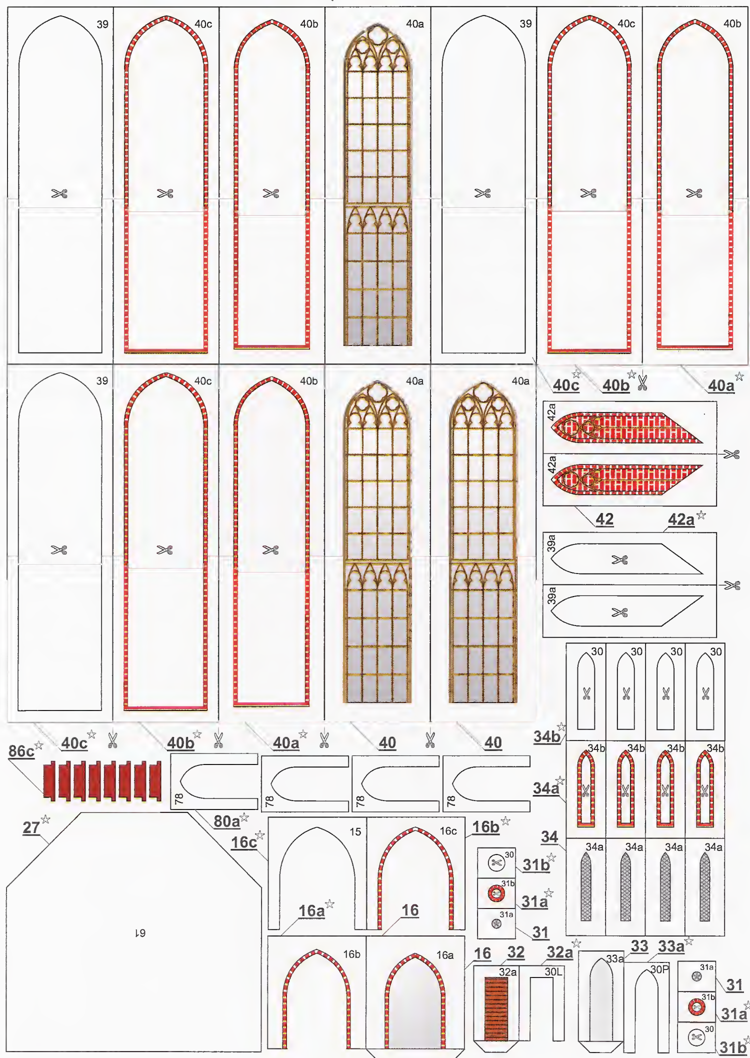
70a☆

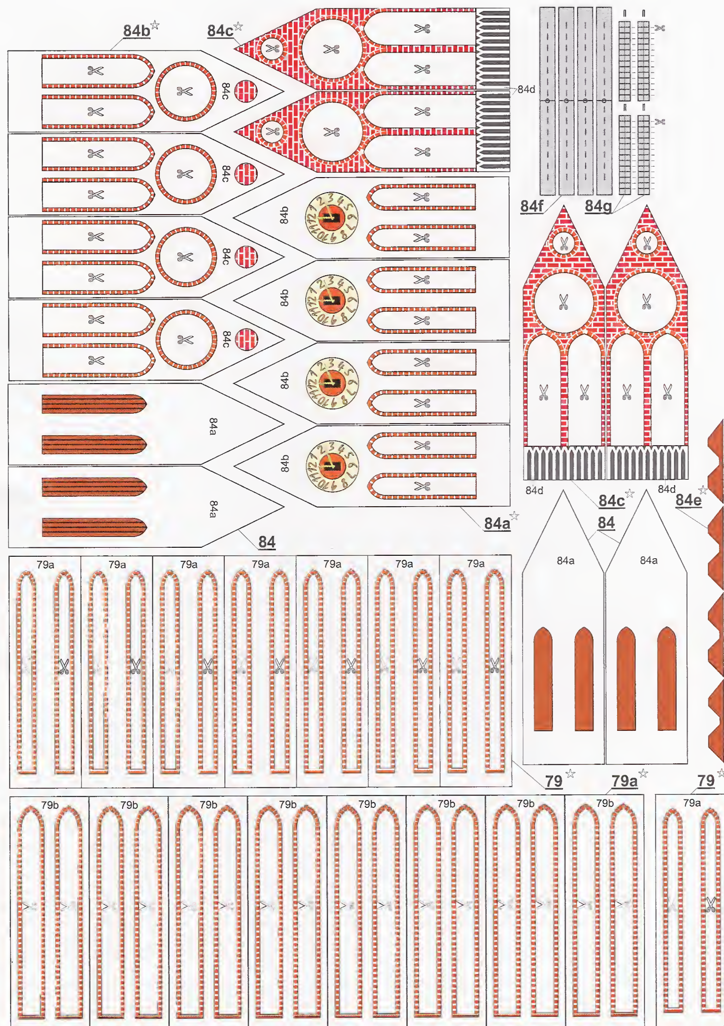

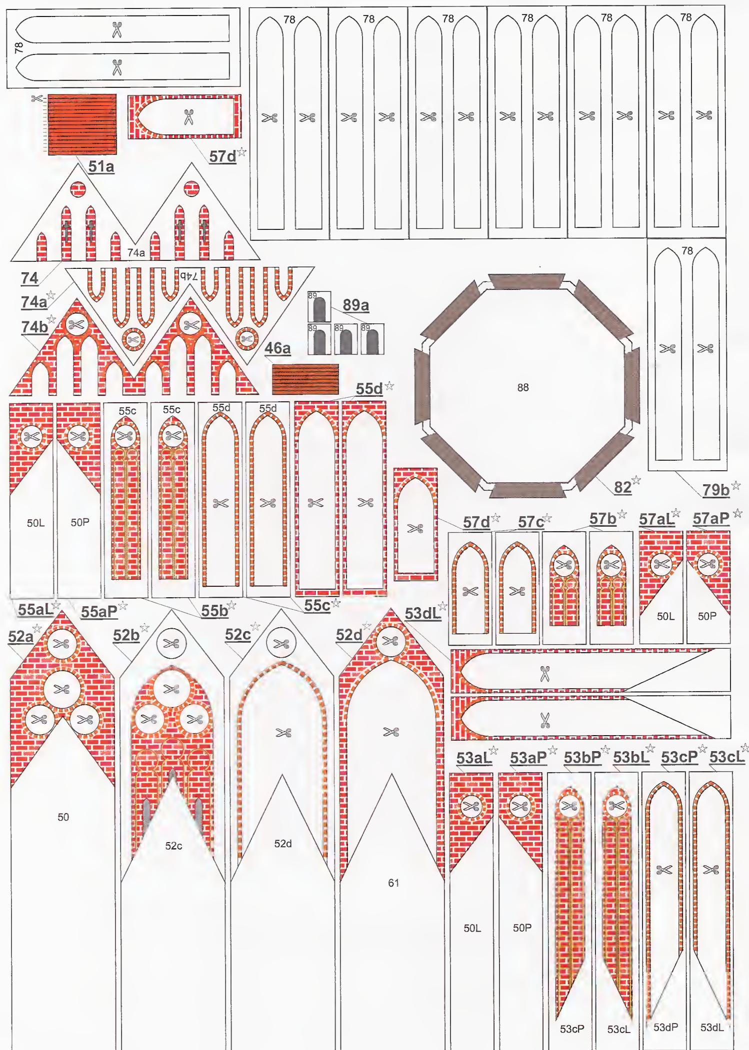
70

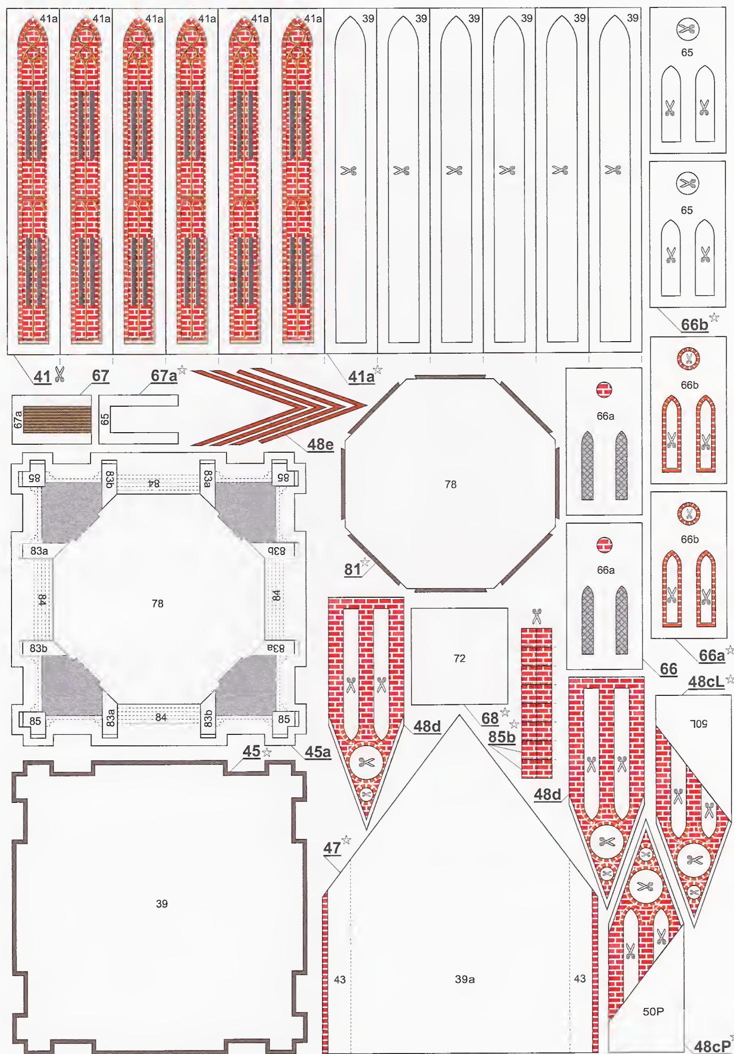

39
40c
40b
40a
39
40c
40b
40c
40b
40a
39
40c
40b
40a
40a
42a
42a
42
42a
39a
39a
30
30
30
30
34b
34b
34b
34b
34b
34a
34a
34a
34a
34a
34
40c
40b
40a
40
40
86c
78
78
78
78
80a
27
16c
15
16c
16b
30
31b
31b
31a
31a
31
16a
16
61
16b
16a
16
32
32a
33
33a
32a
30L
33a
30P
31a
31
31b
31a
30
31b

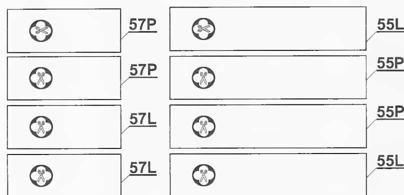

84b
84c
84d
84f
84g
84b
84c
84a
84c
84e
84
84a
84
79a
79
79a
79
79b
79a

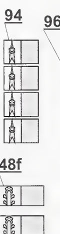

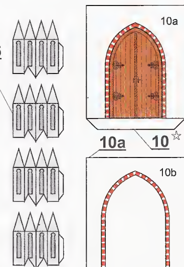
78
51a
57d
74a
74
74a
74b
74b
89
89a
46a
88
82
79b
55d
50L
50P
55c
55d
57d
57c
57b
57aL
57aP
55aL
55aP
55b
55c
53dL
52a
52b
52c
52d
50
52c
52d
61
53aL
53aP
53bP
53bL
53cP
53cL
53dP
53dL

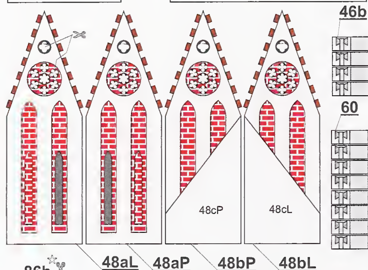
41a
39
65
66b
41
67
67a
67a
65
48e
41a
78
66a
66b
85
83b
84
83a
83a
83b
81
72
68
85b
48d
45
45a
66
66a
48cL
50L
47
39
43
39a
43
50P
48cP

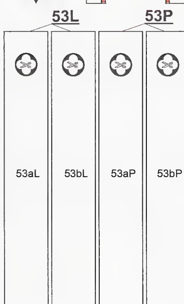

57P
57P
57L
57L
55L
55P
55P
55L

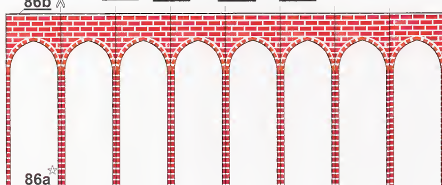

94

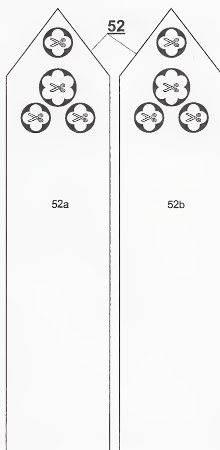

96
10a
10a
10

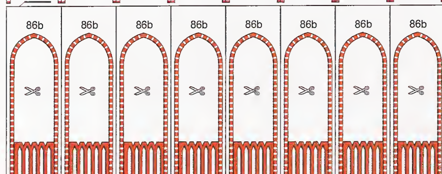

48f
95a

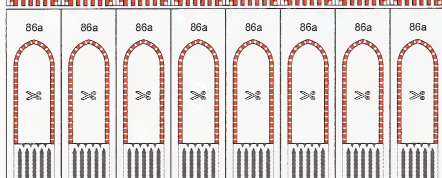

46b
60
93
48cP
48cL
48aL
48aP
48bP
48bL

10b
53L
53P
53aL
53bL
53aP
53bP

86b
86a

52
52a
52b

86b
86b
86b
86b
86b
86b
86b
86b

86a
86a
86a
86a
86a
86a
86a
86a
86

56

58

89

83a

83b

39

89b

87b

87a

77

89

43

43

43

43

43

43

83a

83a

83b

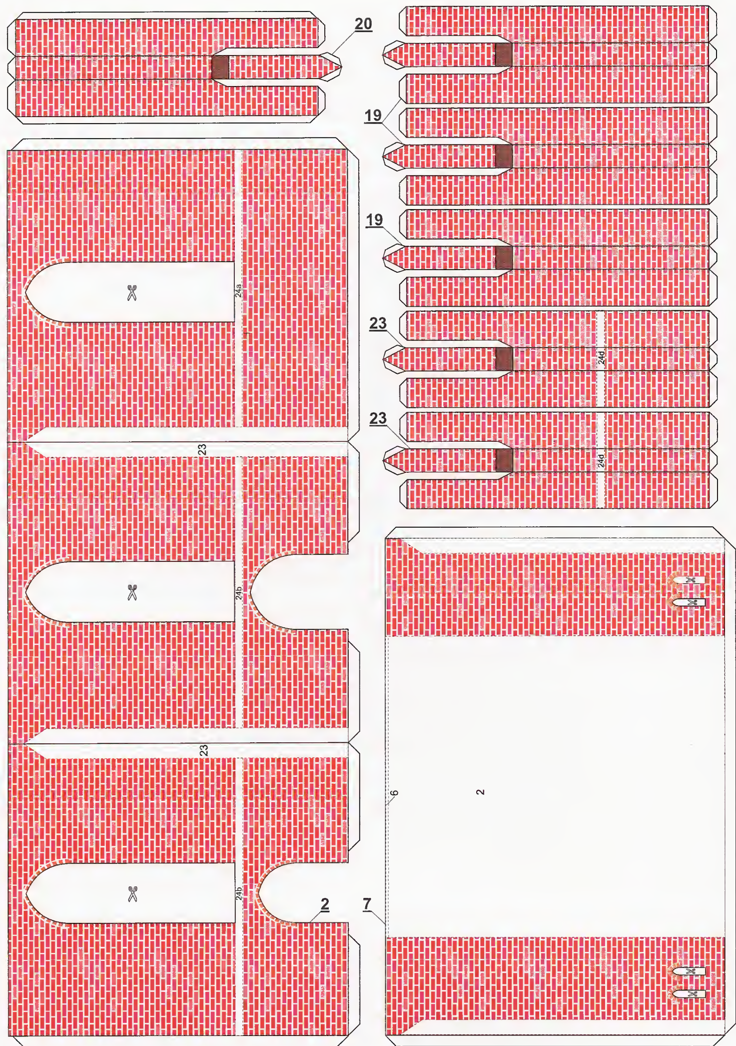
39a

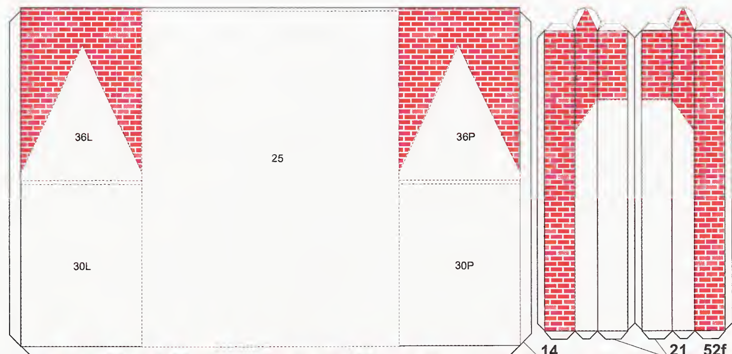
59

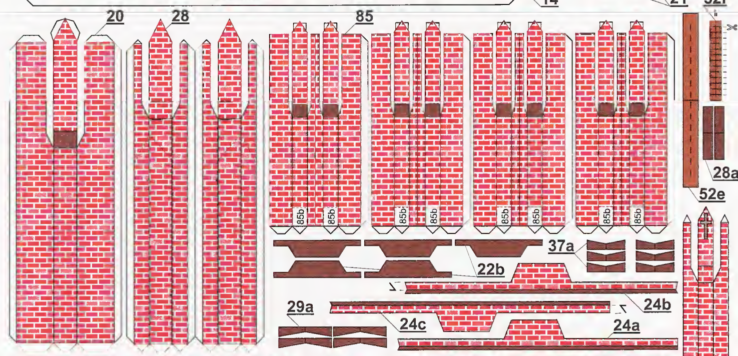
43

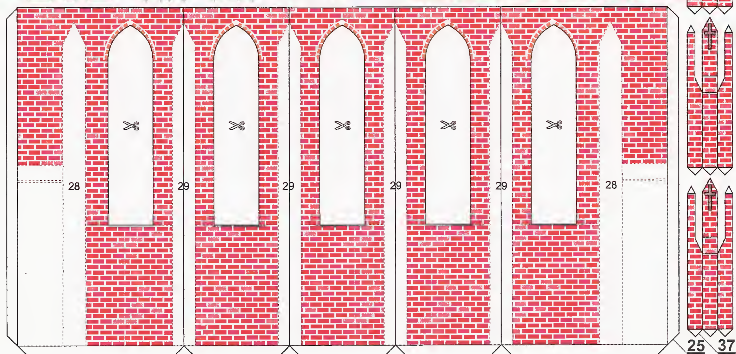
43

47

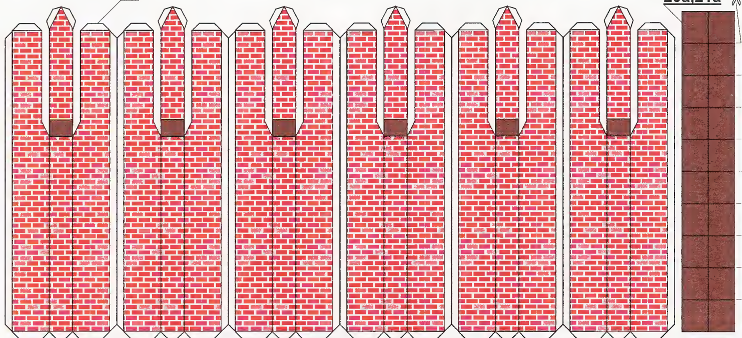

20
19
19
23
23
24a
23
24b
23
24b
2
7
6
2
24d
24d

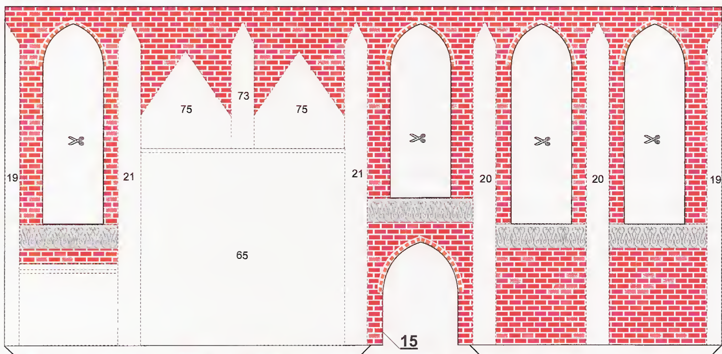

36L
25
36P
30L
30P
14
21
52f

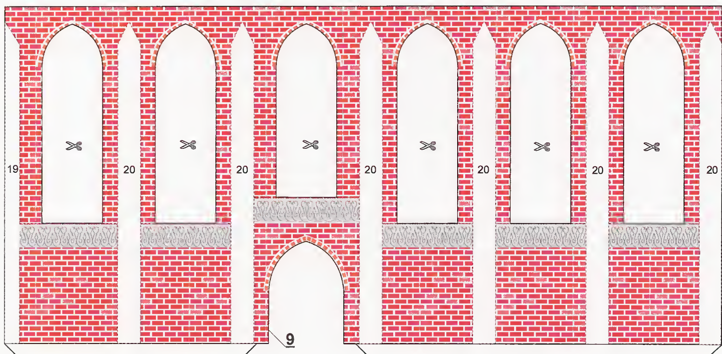

20
28
85
85b
85b
85b
85b
85b
85b
85b
85b
28a
52e
37a
22b
24b
29a
24c
24a

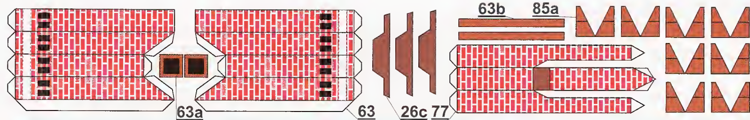

28
29
29
29
29
28
25
37

20a,21a

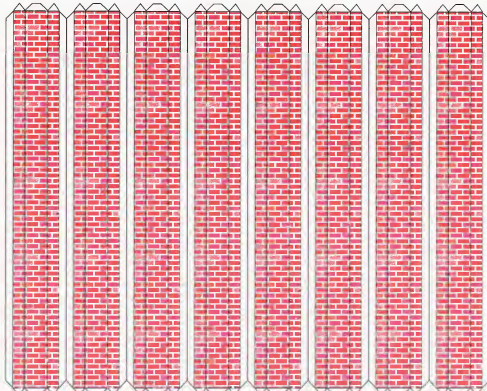

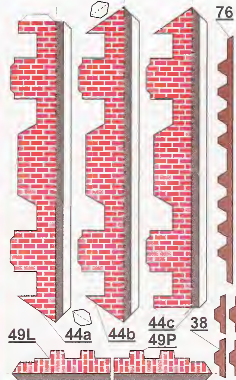
50L

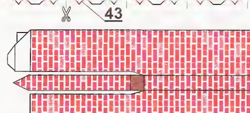
63

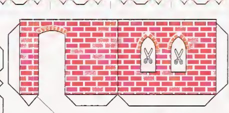
63

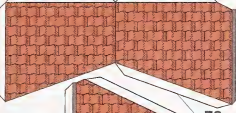
50P

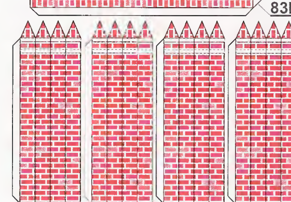

43

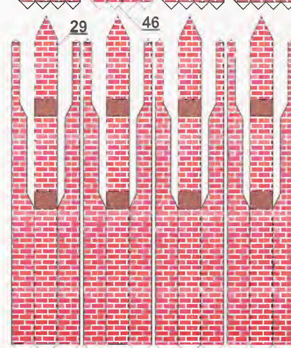

76
49L
44a
44b
44c
49P
38

83b

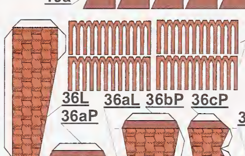

69

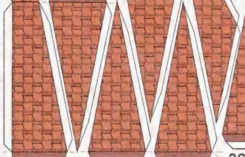

72
72a

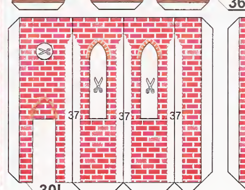

46

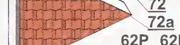

29

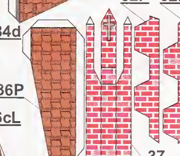

23a
19a

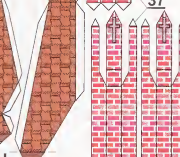

36L
36aL
36bP
36cP
36aP

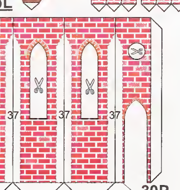

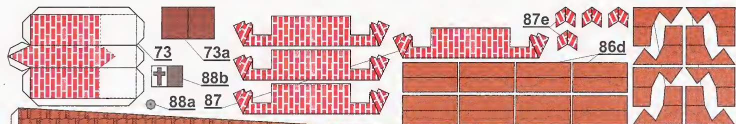

37
37
37
30L

62P
62L

84d
36P

36cL
37

36bL
37
37
37
30P

92a 92b

87c

89 90

89 90

89 90

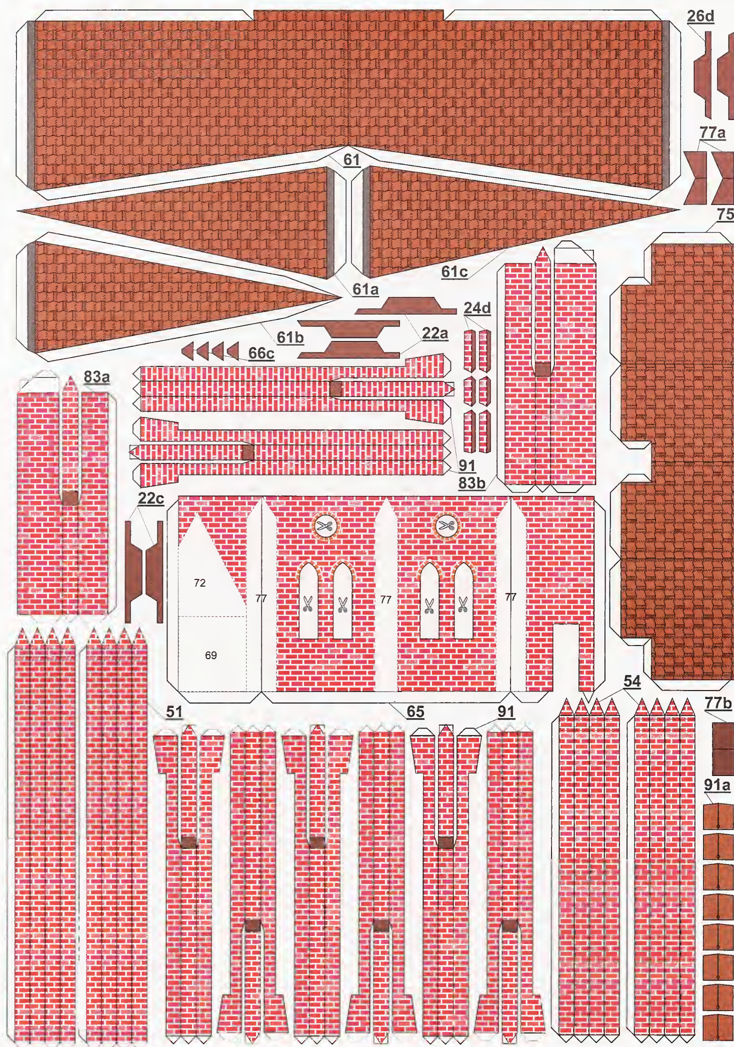
89 90

87d

90 87d 88

83b 83a 83b 83a 83b 83a 83b 83a

78

26d
77a
75
61
61c
61a
24d
22a
61b
66c
83a
91
83b
22c
72
69
77
77
77
51
65
91
54
77b
91a